

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2544). กลยุทธ์การบริหารกองทุนหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาชุมชน กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2538). การศึกษาตลอดชีวิต การศึกษาของคนไทยในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2544). การศึกษาตามอัธยาศัย “แนวความคิดและประสบการณ์”. ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย. กรุงเทพฯ: บริษัท แปลนพับลิชชิง จำกัด.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2548). “ภารกิจของกรมการศึกษานอกโรงเรียน.” [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา: <http://www.moe.go.th/main2/edu-reform/edu-reform.htm>. (16 เมษายน 2554).
- กรมวิชาการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2551). รายงานผลการสำรวจครัวเรือนปี 2551. สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2555. จาก http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/search_center/23project-th.htm
- โกวิท พวงงาม. (2545). การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน. ม.ป.ท.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สำนักงาน. (2545). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- จักรทิพย์ นาดสุภา. (2529). บ้านกับเมือง. กรุงเทพฯ : สร้างสรรค์.
- (2544). แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน ข้อเสนอทางทฤษฎีในบริบทต่างสังคม. กรุงเทพฯ : มุกนิธิวิถิตรรศ.
- ชยันต์ วรรณะภูติ. (2536). การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยในอุทัย ดุลยเกษม. คู่มือการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อการพัฒนา กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชิต นิลพานิช และกุลชน หนาพงศธร. (2532). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ชนบท. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปสำหรับการพัฒนาระดับตำบล หมู่บ้าน. (พิมพ์ครั้งที่ 3, หน่วยที่ 8) .นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- คุณิ อายุวัฒน์ และเพ็ญศรี ปานคำ. (2552). “กระบวนการพัฒนาความมั่นคงในชีวิตของวัยรุ่นในชนบทอีสาน.” วิจัย มข. 14 (8) : สิงหาคม.
- ทองปลิว ชมชื่น. (2546). การศึกษาตามอัธยาศัย. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ัชชนก เกาบัว. (2543). การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เขต
การศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณี ตัวอย่าง.
กรุงเทพฯ : 598 Print.

นรินทร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยมหิดล.

บัณฑาร อ่อนคำ. (2530). รูปแบบการมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน
ยาเสพติดให้โทษ.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2542). ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ(2553). ตัวชี้วัดความสุขกลยุทธการสร้างและการให้เพื่อชุมชนเป็นสุข.
กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อสังคมเป็นสุข.

ประทีป วีระพัฒนนิรันดร์. (2553). “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” เปลี่ยน “ผลลัพธ์” การปฏิรูปการศึกษารอบ
สอง. เอกสารอัดสำเนา.

ประเวศ วะสี. (2530). พุทธเกษตรกรรมกับศานติสุขของสังคมไทย. กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน.

----- (2541). ประชาคมตำบล ยุทธศาสตร์เพื่อเศรษฐกิจพอเพียง ศิลธรรม และสุขภาพ. (พิมพ์ครั้งที่
2). กรุงเทพฯ : พิชฌเนศ พรินต์ติ้งเซนเตอร์.

----- (2553). ข้อเสนอทางเลือกระบบการศึกษาที่เหมาะสมกับสุขภาวะคนไทย . กรุงเทพฯ :
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

ประสพสุข ฤทธิเดช. (2550). การปรับตัวของชุมชนชาวนาในเขตทุ่งกุลาร้องไห้. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎี
บัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ประสพสุข ฤทธิเดช และคณะ. (2554) บ้านหลังเรียนพื้นที่ทางเลือกเพื่อเสริมสร้างเด็กและเยาวชน.
กรุงเทพฯ : สถาบันรามจิตติ.

----- (2555). โครงการวิจัยแหล่งเรียนรู้ของชุมชนนำร่องจัดการศึกษาสัมมาอาชีพด้วยบริบทจริงใน
ชุมชน เพื่อสุขภาวะของเด็กและเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนสร้าง
สุขภาพ (สสส.).

ปรีชา มาละวรรณโณ. (2545). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญ
ศึกษา จังหวัดขอนแก่น. ขอนแก่น : ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ปรียานุช พิบูลสราวุธ. (2552). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2537). เมืองไทยจะวิกฤต ถ้าคนไทยมีศรัทธาวิปริต. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2542). หยาดเพชรหยาดธรรม ภูมิปัญญาเพื่อการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ:คุรุสภา.

พัฒนาชุมชน. สำนักงาน. (2549). รายงานผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : กระบวนการแก้จน คนหนองพอก. ร้อยเอ็ด : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.

มงคล ด้านธานินทร์. (2541). เศรษฐกิจชุมชนเชิงระบบ หลักการและแนวทางปฏิบัติ. ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ยูภาพร รูปงาม. (2545). การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงานประมงในการปฏิรูป ระบบราชการ. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ถัดดา ศิลาน้อย. (2545). "มิติหนึ่งของการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้วยเทคนิคการสอนแบบบูรณาการในวิชาสังคมศึกษา". วารสารศึกษาศาสตร์, 24(2), 22 – 31. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ลำเดือน นามเทพ. (2537). ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับการศึกษานอกระบบกับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วารกรณ์ สามโกเศศ และคณะ (2553). ข้อเสนอระบบการศึกษาที่เหมาะสมกับสุขภาวะของคนไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สสส.

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคนิ. (2531). การพัฒนาชนบทไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิจัยสังคม, สถาบัน. (2529). ชนบทไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิจิตร ศรีสอาน. (2539). "อนาคตทางการศึกษาไทยในสองทศวรรษหน้า". ข้าราชการครู. ปีที่ 18 ฉบับที่ 5 (มิถุนายน - กรกฎาคม 2539) : 7 – 9.

สาโรช อังสุมาลิน และคณะ. (2547). ความต้องการสินเชื่อของครัวเรือนชนบท. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนวิจัย.

สัมพันธ์ ฤทธิเดช และคณะ. (2552). โครงการบริการแก่สังคม "แหล่งเรียนรู้ของชุมชน บ้านหลังเรียนคู่ทวดครูสิงห์ ฤทธิเดช". มหาสารคาม : ฝ่ายแผนวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. ทฤษฎีสังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : นักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

(2542). การพัฒนาชุมชนแบบจัดการ. กรุงเทพฯ : หจก. เอ็มทีเทรดดิ้ง.

(2547) ทฤษฎีสังคมวิทยา เนื้อหาและแนวทางใช้ประโยชน์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สีลาภรณ์ นาครทรรพ. (2538). "ระบบการเรียนรู้ชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน : กรณีศึกษาชุมชนอีสานใต้." ในวารสารสุโขทัยธรรมาธิราช 8(2) : พฤษภาคม-สิงหาคม.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ

กรุงเทพฯ : ภาพการพิมพ์.

สุนน อมรวิวัฒน์. (2544). กระบวนการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและธรรมชาติ. กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานกองทุนฟื้นฟูเกษตรกร. (2554). รายงานการสำรวจภาวะหนี้สินเงินกู้ของเกษตรกร ภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ. จังหวัดขอนแก่น.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). รายงานการศึกษาสถานภาพการให้บริการ

การศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในต่างประเทศ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การค้ำของคุรุสภา.

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. (2548). คัดลอกโรงเรียน. ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2551). ก้าวต่อไปของ กศน.

กรุงเทพฯ : ชุมพร พรินท์ แอนด์ ดีไซน์.

สำนักผู้ตรวจราชการจังหวัดปทุมธานี. (2549). รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาตาม

อัธยาศัยขององค์กรและสถาบันในเขตตรวจราชการที่ 4. ปทุมธานี: สำนักงาน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

แสวง รวยสูงเนิน. (2552). การพัฒนาทรัพยากรที่ดินเชิงประจักษ์เพื่อเกษตรกรรมแบบพึ่งตนเอง.

ขอนแก่น : คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

โสภณ สุภาพงษ์. (2541). เศรษฐกิจพอเพียงทางรอดสังคมไทย. บิตยสารสารคดีครอบครัว (กันยายน)

อคิน รพีพัฒน์. (2527). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคม และวัฒนธรรมไทย.

สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : ศักดิ์

โสภากการพิมพ์.

อมรวิชัย นาคทรพรพ และคณะ. (2551). การศึกษาในวิถีชุมชน. การสังเคราะห์ประสบการณ์ในชุด

โครงการวิจัยด้านการศึกษากับชุมชน. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

อัมมาร สยามวาลา. ม.ป.ป. ทูตทางสังคมกับความยากจน. เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการ

เรื่องยุทธศาสตร์การจัดปัญหาความยากจน. ณ โรงแรมอิมบาซาเดอร์ ซิตี้ จอม

เทียน ชลบุรี.

อุดม เขยกิจวงศ์. (2543). แนวทางการบริหารและการจัดการ: การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม

อัธยาศัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย.

อุดม วงศ์พันธ์. (2541). ศักยภาพของชุมชนในการพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ. ปรินูญานินพนธ์ ศศ.ม.

(การศึกษานอกระบบ) เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย. (2545). ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการวิจัยชุมชน.

กรุงเทพฯ : เอส. อาร์. พรินต์ติ้ง.

อุทัย คุลเกษมและอรศรี งามวิทยาพงศ์. (2540). ระบบการศึกษากับชุมชน. กรุงเทพฯ : แปลนพับลิชชิ่ง จำกัด.

P.R Penland. (1979). "Individual Self-Planned Learning in America : A Summary Report" in Yearbook of Adult and Continuing Education Chicago : marquis Academic Media.

~~John Mackay Wisdom. (1995). Country Music Performance in Northern Nova Scoter. Canada : Memorial University of New found land.~~

Lauri John, Hakanen, (1975). An Investigation of School Community Communication in A Small Rural School District. Dissertation Abstracts International 8,6 July.

Michael, Robinson. (1992). Linking Distance Education to Sustainable Community Development. Canada : n.p.

Parker Sherry King. (1984). "The School As A Community : The Importance of School Vennillion ; South Dokota ; District 5" Dissertation Abstracts International 2,5 March.

Leonard Steven toy. (1951). "The Development of A School Community Relations plan for Environment." Dissertation Abstracts International 9,7 June.

บุคคลนุกรม

นางกล เศษภักดี อายุ 70 ปี บ้านเลขที่ 36 บ้านกุดแคน หมู่ที่ 6 ตำบลหนองโน อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม ให้สัมภาษณ์ที่มคณะวิจัย วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2555 และวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2555

นางคำปิ่น ปานโหน่ง อายุ 50 ปี บ้านเลขที่ 98 บ้านกุดแคน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
ให้สัมภาษณ์ที่มคณะวิจัย วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2555 และวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2555

นางจันทร์ ศรีจันทร์นล อายุ 45 ปี บ้านเลขที่ 28 บ้านกุดแคน อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม ให้สัมภาษณ์ที่มคณะวิจัย วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2555 และวันที่ 9 กันยายน พ.ศ.
2555

นางสาวจิตนา พุทธิ อายุ 37 ปี บ้านเลขที่ 36 บ้านกุดแคน หมู่ที่ 6 ตำบลหนองโน
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ให้สัมภาษณ์ที่มคณะวิจัย วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2555 และวันที่ 9
กันยายน พ.ศ. 2555

นางเพ็ง ชุมแสง อายุ 58 ปี บ้านเลขที่ 80 บ้านกุดแคน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ให้
สัมภาษณ์ที่มคณะวิจัย วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2555 และวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2555

นายถนอม เศษภักดี อายุ 55 ปี บ้านเลขที่ 30 บ้านกุดแคน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ให้
สัมภาษณ์ที่มคณะวิจัย วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2555 และวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2555

นายชนกิต อินทร์งาม อายุ 52 ปี บ้านเลขที่ 20 บ้านกุดแคน หมู่ที่ 6 ตำบลหนองโน
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ให้สัมภาษณ์ที่มคณะวิจัย วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2555 และวันที่ 9
กันยายน พ.ศ. 2555

เด็กชายทรงวุฒิ แสงนา ครูจิตอาสาคนตรีพื้นบ้านพิณ อายุ 14 ปี ทำหน้าที่สอนพิณให้เด็กและ
เยาวชนที่สนใจในแหล่งเรียนรู้ชุมชนปู่ทวดครูสิงห์ ฤทธิเดช

นางนันทา รั้งวัดสา อายุ 50 ปี บ้านเลขที่ 8 บ้านกุดแคน หมู่ที่ 6 ตำบลหนองโน
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม หัวหน้ากลุ่มสตรีแม่บ้าน ให้สัมภาษณ์ที่มคณะวิจัยวันที่ 6 เมษายน พ.ศ.
2555 และวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2555

นางพรรณี แก้วศรีจันทร์ อายุ 57 ปี บ้านเลขที่ 9 บ้านกุดแคน หมู่ที่ 6 ตำบลหนองโน อำเภอ
เมือง จังหวัดมหาสารคาม ให้สัมภาษณ์ที่มคณะวิจัย วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2555

เด็กชายลิขิตชัย ธรรมวิชัย ครูจิตอาสาคนตรีพื้นบ้านโปงลาง อายุ 14 ปี ทำหน้าที่สอนโปงลางให้
เด็กและเยาวชนที่สนใจในแหล่งเรียนรู้ชุมชนปู่ทวดครูสิงห์ ฤทธิเดช เฉพาะเวลากลางคืน

นายศตวรรษ เศษภักดี ครูจิตอาสาคนตรีพื้นบ้านโหวด อายุ 16 ปี ทำหน้าที่สอนโหวดให้เด็ก
และเยาวชนที่สนใจในแหล่งเรียนรู้ชุมชนปู่ทวดครูสิงห์ ฤทธิเดช เฉพาะเวลากลางคืน

นายสมบุรณ์ ศรีเฮือง อายุ 72 ปี บ้านเลขที่ 90 หมู่ 6 บ้านกุดแคน ตำบลหนองโน อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม ให้สัมภาษณ์ที่มณฑลวิชัย วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2555

นางสาเกต ใบบั้ง อายุ 58 ปี บ้านเลขที่ 26 หมู่ 6 บ้านกุดแคน ตำบลหนองโน อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม ให้สัมภาษณ์ที่มณฑลวิชัยวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2555 และวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2555

นางระเบียบ โยธาก็คี อายุ 42 ปี บ้านเลขที่ 10 หมู่ 6 บ้านกุดแคน ตำบลหนองโน อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม ให้สัมภาษณ์ที่มณฑลวิชัยวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2555

เด็กหญิงปาริชาติ กองรัตน์ ครูจิตอาสาคนตรี อายุ 14 ปี ให้สัมภาษณ์ที่มณฑลวิชัยวันที่ 9
กันยายน พ.ศ. 2555

นายวิจิต รัตน์เจริญ บ้านหินลาด ตำบลเวียงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ให้สัมภาษณ์
ที่มณฑลวิชัยวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2555

นายสำราญ ศรีละครชัย บ้านหินลาด ตำบลเวียงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ให้
สัมภาษณ์ที่มณฑลวิชัยวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2555

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY